

Književnost.

U t v a: **Kraguljčki.** — V Trstu 1915. Založila in izdala knjigarna I. Štoka. Cena broš. izvodu 80 vin., v platno vez. 1 K 20 vin., po pošti 20 vin. več. Str. 46. — Izmed 23 Utvinih pesmic mi ugajajo: »Mráz«, »Prvi krajec«, »Koliko je zvezd«. Ta pesem bi lahko pogrešala zadnjo kitico, ki ji je samo v škodo. Tudi »Prvi krajec, suh moziček« trpi radi zadnje kitice:

Kar je v paradižu dobil,
sam je snel;
polna usta je bonbončkov
še imel.

Prvi verz je posebno slab, ker ruši blagoglasje. V drugo vrsto bi spadale pesmi: »Kraguljčki«, »Krist je vstal«, morda še vsem mladinskim pesnikom toliko priljubljena »Jurijeva«, dalje: »Ej, ti oblaček«, »Smrečica«, a tudi te niso brez hib. Vsebinsko lepa je tudi še »Pri zibelki«, a radi forme ne bo otrok ogrela. Pesmi, kot: »Prvi snežec«, »Vesna«, »Legenda« in nekatere druge so marna reč. »Ti gaj samotni« ima srednje tri kitice vsaj idejno porabne, če ne lepe, a prva:

Ti gaj samotni, tihi gaj,
Ti večen si sanjač;
in tak postanem tudi jaz,
ko tvoj sem pohajač —

in zadnja:

In ti si spet ves tih in nem,
tak si, kot večni samotar;
ko v senco se ti potopim,
postanem sam sanjav —

kažejo nerodnost velikega otroka. Uvodni verzi, »Kateri kerub« in več drugih so slaba proza. Lična knjižica ne bo budila ne pri otrocih, ne pri odraslih tega veselja in užitka. Če se ne oziramo na slovniške in druge napake, ki jih pri takih pesmih lahko zamerimo tembolj, so pesmi vse premodre, predolgočasne, hladne, ker so prenenaravne. Poseben dar je, pogledati v globino otroške duše, postati za trenutek sam otrok, z njemu lastnim hrepenenjem, nazori in nagajivostjo. Preko Levstika in Župančiča smo prišli le z drobtinami. Tudi otroški spis zahteva osebnosti. Bodimo malčki, ne majhni!

France Bevk.

Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1916. Letošnji Koledar prinaša razen življenjepisov, poučnih člankov in navadnega koledarskega gradiva »šaljivo povest« dr. Ivana Preglja »Novi zvonovi«. Povest pripoveduje o težavah Antona Zlatopera, ki je dal nepremišljeno besedo, da se ne bo oženil, dokler ne zapoje v fari novi zvonovi; po petih letih zvonovi seveda pridejo in Zlatoper se poroči z izvoljenko svojega srca. — Dobro dé človeku, če po dolgem času prebere tako nedolžno, skromno povestico, ki noče nič drugega kot pokazati nam življenja vedro stran, zlasti če je tako

dobro pisana kakor »Novi zvonovi«. Pregljeva tehnična posebnost je, da ne pripoveduje zdržema, epsko pripravljač in družec dogodke, temuč v posameznih prizorih, dramatično. Ta tehnika je za daljšo povest ali roman nepripravna — kakor se je pokazalo v »Tlačanih« — ker je v nasprotju z naravo snovi, v kratki noveli, kar so »Novi zvonovi«, se pa zelo dobro obnese. Prav bi bilo, da bi imeli takih stvari več.

I. C.

Oče naš! V svojem in v imenu sorojakov molil dr. Josip Lovrenčič. 1915. Založilo Tiskovno društvo v Kranju. 50 vin. — Teh enajst pesmi je izdal Lovrenčič v tolažbo in prid svojim rojakom Goričanom, ki živé bedno življenje in umirajo bedne smrti v pregnanstvu. Njih gorje je neizmerno; poznajo ga samo tisti, ki so ga videli. Pesmi so torej neke vrste priložnice. Bistveno se razlikujejo od prejšnjih Lovrenčičevih, katerih predmet je bilo izključno pesnikovo trenutno razpoloženje ali misel in svet le toliko, kolikor se je v njem na njemu lasten način reflektiral. Sedaj je L. naenkrat začutil, da je človek med ljudmi, eden izmed mnogih enakih, in svet mu je s strašnimi udarci dokazal svojo objektivno eksistenco. Tako so nastale te »socialne« pesmi, pesmi usmiljenja in sočutja.

Pa priložnice so vendar. Takoj pri drugi kitici prve strani sem ostrmel ob verzih:

»polje — biló lepó je plodovito:
Zdaj posejano je z granatami in vse razrito.«

Potem nisem imel nič več pravega veselja z »Očenašem«. Lepi v pravem pomenu besede sta samo zadnji dve: »Begunci« in »Moja pesem«.

Obširneje in pravičneje bo mogoče o L. govoriti šele pri drugi, boljši priliki.

Izidor Cankar.

Cíciban. Spisal Oton Župančič. Izdala in založila »Omladina«. V Ljubljani 1915. Str. 55. — Župančič je izdal malo knjig in neponatisnenih pesmi ima tudi malo; velikega, to je voluminoznega dela sploh ni napisal; »Jerala«, ki je hotel postati epos, ni dokončan in bo najbrže vedno ostal fragment. In vendar je vsaka njegova knjiga, kadar izide, literaren dogodek. Napačno sodijo, ki mislijo, da je vzrok temu reklama in že pridobljeno dobro ime, in ki trdijo, da je njegova slava vendarle pretirana in deloma umetna. Dejstva ne govoré tako, kajti dejstvo je, da smo o Župančiču le malo pisali, da so njegovi ocenjevalci kakor neradi, nerodno in boječe prijemali za pero, čeprav so vedeli, da se jim ni bati zagovorov in replik; o njem so govorili manj kot o kom drugem, in kar so vedeli povedati, je bilo na las podobno frazam, toda kadar so zapisali njegovo ime, so ga zapisali z neutajljivim spoštovanjem. Zgolj papirnata slava je drugačna;